

Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0210U005724

Державний реєстраційний номер: 0106U004517

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-01-2011

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Наукові основи відновлення структурно-функціональної організації та цінності пасовищних угруповань на південному сході України

Початок етапу: 01.2006

Закінчення етапу: 12.2010

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Донецький ботанічний сад НАНУ

Код за ЄДРПОУ: 05420037

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 294-12-80

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Національна академія наук України

Код за ЄДРПОУ: 00019270

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 54, м. Київ, Київська обл., 01030, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 380442396594, 380442343243

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрямок фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК):

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 2071.73

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Наукові основи відновлення структурно-функціональної організації та цінності пасовищних угруповань на південному сході України

Назва роботи англійською:

Scientific basis of renovation of the structure and functional and value of the pastures communities on the south-east of Ukraine

Реферат українською:

Звіт про НДР: 168 стор., 38 табл., 11 рис., 303 джерела, 2 додатки Об'єкт досліджень - види нових та малопоширених кормових і лікарських рослин, пасовищні екосистеми, багатокomпонентні кормові агрофітоценози, натурні моделі трав'янистих угруповань, лікарські рослини. Мета роботи - розробка наукових основ відновлення структурно-функціональної організації та цінності пасовищних угруповань на південному сході України; розробка основ створення стійких багатовидових кормових агрофітоценозів тривалого терміну використання, у тому числі за участю лікарських рослин. Колекція нових та малопоширених видів кормових рослин на кінець 2010 р. нараховує 417 зразків, 169 видів, 67 сортів з 55 родів і 10 родин; колекція лікарських рослин - 384 зразки, 357 видів з 216 родів 55 родини, колекція технічних культур - 142 зразки, 64 види і 47 сортів з 47 родів та 15 родин. Розроблено класифікацію та досліджено структурно-функціональну організацію пасовищних екосистем регіону, вивчено сукцесії рослинного порктиву в їх межах; проведено моніторингове оцінювання стану природних екосистем за фористичними показниками. Встановлено, що стійкість пасовищних екосистем залежить від збереження структури рослинних угруповань, що і обумовлює вибір шляхів збереження їх біорізноманітності та відновлення господарської цінності. На основі вивчення структурно-функціональних особливостей розвитку доведена перспективність впровадження у виробництво п'яти натурних моделей багатовидових кормових агрофітоценозів для відновлення порушених випасом земель з різними природно-кліматичними умовами. Обґрунтовано перспективність включення *Betonica perauca* Klokov, *Filipendula vulgaris* Moench, *Oenothera biennis* L., *Sanguisorba officinalis* L. до багатовидових кормових агрофітоценозів. Вивчено кормову цінність, алелопатичні властивості, вміст основних діючих речовин в надземній масі цих видів та досліджено особливості їхнього розвитку при сумісному зростанні в дво- та багатокomпонентних угрупованнях з видами кормових рослин родин *Roaceae* і *Fabaceae*. Обґрунтована перспективність використання *Silybum marianum* (L.) Gaertn., *Carthamus tinctorius* L. і *Oenothera biennis* L. для виробництва біодизелю та *Kitaibelia vitifolia* Willd., *Silphium perfoliatum* L. і *Sida hermophrodita* Rusby для виробництва твердого біопалива в умовах південного сходу України. ПАСОВИЩНІ ЕКОСИСТЕМИ, КОРМОВІ РОСЛИНИ, ЛІКАРСЬКІ РОСЛИНИ, БІОПАЛИВО, ДИГРЕСІЯ, ДЕМУТАЦІЯ, АГРОФІТОЦЕНОЗ, КОРМОВА ЦІННІСТЬ, АЛЕЛОПАТІЯ

Реферат англійською:

Report on research work: 168 pages, 38 tables, 11 figures, 303 references, 2 annexes The object of the research is the new and rare fodder and medicinal herbs, pasture ecosystems, multi-component fodder agrophytocoenosis, nature of herbaceous aggregations, medicinal herbs. The aim of the paper is to design scientific grounds for renovation of structural-and-functional organization and value of pasture aggregations on the south-east of Ukraine; the development of the grounds for creating multi-species fodder agrophytocoenosis of long term use, including medicinal herbs. As of the end of 2010, the collection of new and rare species of fodder plants and medicinal herbs is comprised of 417 samples, 169 species, 67 kinds of 55 genera and 10 families; the collection of medicinal herbs includes 384 samples, 357 species of 216 genera of 55 families, the collection of technical cultures - 142 samples, 64 species and 47 kinds of 47 genera and 15 families. The structural-and-functional organization of the region's pasture ecosystems has been classified and studied; the pasture ecosystems state have been assessed by

monitoring the floristic characteristics. It has been stated that stable pasture ecosystems depends on conservation of the plant aggregations' structure, which conditions the choice of conserving biodiversity and renovation of economic value. The implementation of five natural models of multi-species fodder agrophytocoenoses for renovation of the lands, damaged by pasturing, with various natural climate conditions has been proved perspective on the basis of studied structural-and-functional peculiarities of their development. The prospects of *Betonica perauca* Klokov, *Filipendula vulgaris* Moench, *Oenothera biennis* L., *Sanguisorba officinalis* L. to be included into multi-species fodder agrophytocoenoses have been grounded. The feeding value, alelopathic properties, contents of the main acting agents of above-ground mass of these species have been studied, the peculiarities of their development while growing in two- or multi-component aggregations with feeding species of *Poaceae* and *Fabaceae* genera have been investigated. It has been grounded that the use of *Silybum marianum* (L.) Gaertn., *Carthamus tinctorius* L. and *Oenothera biennis* L. for bio-diesel fuel production and that of *Kitaibelia vitifolia* Willd., *Silphium perfoliatum* L. and *Sida hermaphrodita* Rusby for production of solid bio-fuel is perspective in conditions of south-east of Ukraine. PASTURE ECOSYSTEMS, FODDER PLANTS, MEDICINAL HERBS, BIOFUEL, DIGRESSION, DEMUTATION, AGROPHYTOCOENOSIS, FODDER VALUE, ALALOPATHY.

Індекс УДК: 58, 502.7:632.3/4:581.522.4 477.60

Коди тематичних рубрик: 34.29

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Шевчук Оксана Михайлівна

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Сорти кормових та лікарських рослин

Назва НТП англійською: Sorts of fodder and medicinal plants

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати:

Галузь застосування:

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Створено три сорти кормових і лікарських рослин; за ліцензійними угодами в агропідприємствах Донецької області створені розсадники цих сортів, проведено відновлення деградованих земель. Досліджено структурно-функціональну організацію пасовищних екосистем південного сходу України, розроблено їх класифікацію.

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу: постійно

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: Державне управління екології та охорони природних ресурсів в Донецькій області

Перспективні ринки: Головне управління сільського господарства і продовольства Донецької

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обґрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

1. Глухов О.З., Шевчук О.М., Кохан Т.П. "Наукові основи відновлення трав'яних фітоценозів в степовій зоні України. - Донецьк: "Лебідь", 2007. - 221 с. 2. Глухов О.З., Шевчук О.М., Кохан Т.П. Теоретичні основи конструювання багатовидових кормових агрофітоценозів на південному сході України // Промышленная ботаника. - 2006. - Вып. 6. - С. 41- 47. 3. Остапко И.Н. Влияние ионов хрома на проростки некоторых видов и сортов растений, используемых в кормопроизводстве Донбасса // Промышленная ботаника. - 2006. - Вып.

6. - С. 51-54. 4. Остапко І.М., Погляд О.В. Взаємовплив кормових рослин на їх елементний склад за умови сумісного росту / Тем. збірник Інституту екології Карпат НАН України. - Випуск 6. - Львів: "Ліга-Прес", 2006. - С. 119-124. 5. Шевчук О.М. Дигресивні ряди степових пасовищ на південному сході України // Тем. збірник Інституту екології Карпат НАН України. - Випуск 6. - Львів: "Ліга-Прес", 2006.. - С. 186-191. 6. Шевчук О.М., Глухов О.З., Кохан Т.П. Екологічні аспекти відновлення цінності та біорізноманітності степових пасовищ угруповань на південному сході України // Матер. Міжнар. наук. конференції "Алелопатія та сучасна біологія", м. Київ, 17-19 жовтня 2006 р. - К.: Український фітосоціологічний центр, 2006. - С.147 - 151. 7. Глухов О.З., Остапко І.М. Кормова цінність багатокомпонентних травосумішей з участю лікарських рослин, перспективних для докорінного поліпшення пасовищ // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Біологія. - 2007.- 4(34). - С. 66-69. 8. Шевчук О.М. Моніторингове оцінювання стану рослинності пасовищ на південному сході України // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Біологія. - 2007. - № 2(32). - С. 150-153. 9. Глухов А.З., Остапко В.М., Шевчук О.М., Суслова О.П., Приходько С.А. Екосистеми південного сходу України, різноманітність та класифікація // Матер. Третьої міжнар. наук. конф. "Відновлення порушених екосистем", Донецьк, 7-9 жовтня 2008 р., - Донецьк: Вид-во: Вебер, 2008. - С.23-30. 10. Кохан Т.П., Шевчук О.М., Остапко І.М. Продуктивність і кормова цінність багатокомпонентних рослинних угруповань // Промышленная ботаника. - 2008. - Вып. 8. - С. 224-231. 11. Сорता селекції Донецького ботанічного саду НАН України // Глухов А.З., Горлачева З.С., Закотенко С.Н., Кохан Т.П., Крохмаль І.І., Кравченко Н.М., Кустова О.К., Купенко Н.П., Митина Л.В., Пельтихіна Р.І., Пирко І.Ф., Терещенко С.І., Шевчук О.М., Усманова Н.В. Под ред. А.З. Глухова (справочник). - Донецьк: "Вебер", 2009. - 270 с. 12. Шевчук О.М., Остапко В.М., Кохан Т.П., Купенко Н.П. Досвід проектування екомережі локального рівня у степовому ландшафті Північного Приазов'я // Промышленная ботаника. - 2009. - Вып. 9. - С. 15-24. 13. Остапко І.Н., Петрушина Е.А. Влияние ионов кадмия на рост проростков *Onobrychis viciifolia* Scop. "*Pestchany 1251Э*" // Промышленная ботаника. - 2009. - Вып. 9.- С. 186-190. 14. Глухов А.З., Шевчук О.М. Технология восстановления растительного покрова на нарушенных сельскохозяйственных землях в степной зоне // Матер. Международной конференции "Научные основы внедрения новых технологий в эпоху Нового Возрождения" (12-14 июня 2009 г., Ашхабад, Туркменистан). - Ашхабад, 2009. - С. 35-38. 15. Глухов О.З., Остапко І.М., Купенко Н.П. Кормова і енергетична цінність *Inula helenium* L. в умовах Донбасу // Біологія тварин. - 2010. - Т. 12, № 2. - С. 205-209. 16. Шевчук О.М., Кохан Т.П., Остапко І.М., Купенко Н.П.. Нові підходи до створення кормових агрофітоценозів з дорученням лікарських рослин // Промышленная ботаника. - 2010. - Вып. 10. - С. 18-24. 17. Шевчук О.М., Агурова І.В., Кохан Т.П. Аллелопатична активність та фітотоксичність ґрунту в ризосфері *Echinacea purpurea* (L.) Moench і *Silybum marianum* (L.) Gaertn. // Інтродукція рослин. - 2010. - №4. - 13 с. 18. Шевчук О.М., Кохан Т.П., Купенко Н.П., Остапко І.М. Сорта кормових рослин селекції Донецького ботанічного саду НАН України // Інтродукція рослин. - 2010. - №4. - С. 12-19. 19. Кохан Т.П. Рост и развитие *Silybum marianum* (L.) Gaertn. при интродукции в Донецком ботаническом саду. /Т.П. Кохан, Н.П. Купенко // Промышленная ботаника. - 2010. Вип. 10. - 56-59.

Х. Заключение відомості

Керівник юридичної особи

Глухов Олександр Захарович

Перелік осіб-виконавців

Агурова І.В.

Гавохіна С.І.

Глухов О.З.

Голевич О.В.

Жаворонкова Т.Ю.

Кохан Т.П.

Купенко Н.П.

Маруніч І.В.

Мезенцева О.В.

Остапко І.М.

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Телефон

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

